

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA**

**SPRENDIMAS
DĖL IŠANKSTINIO BALSAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2020 m. gegužės 14 d. Nr. Sp-69
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 57 ir 61–65 straipsniais, Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų 67, 67¹ ir 71–74 straipsniais, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 64–69 straipsniais, Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo 67, 68 ir 72–75 straipsniais ir Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo 56, 60–64 straipsniais, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Išankstinio balsavimo tvarkos aprašą (pridedama).
2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2018 m. gruodžio 18 d. sprendimą Nr. Sp-210 „Dėl Išankstinio balsavimo tvarkos patvirtinimo“.

Pirmininkė

Laura Matjošaitytė

IŠANKSTINIO BALSAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Išankstinio balsavimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatoma išankstinio balsavimo procedūra, veiksmai ir jiems atlikti naudojami rinkimų (referendumo) dokumentai; išankstinio balsavimo vykdymo tvarka; rinkimų (referendumo) agitacijos apribojimai vykdant išankstinį balsavimą; savo ir kitų savivaldybių (apygardų) rinkėjų, balsavusių toje savivaldybėje (apygardoje), užpildytų išorinių balsavimo vokų saugojimo ir jų persiuntimo pagal rinkėjo adresą tvarka.

2. Aprašas yra skirtas savivaldybių (apygardų) rinkimų (referendumo) ir apylinkių rinkimų (referendumo) komisijų nariams, kurie vykdo balsavimą iš anksto savivaldybėse, specialiuose balsavimo punktuose ir namuose, ir įstaigų, kuriose yra sudaryti specialūs balsavimo punktai, vadovams.

3. **Išankstinis balsavimas** – tai balsavimas ne rinkimų (referendumo) dieną: balsavimas iš anksto savivaldybėse, specialiuose balsavimo punktuose ir namuose.

II SKYRIUS IŠANKSTINIO BALSAVIMO PROCEDŪRA (VEIKSMAI)

I SKIRSNIS IŠANKSTINIO BALSAVIMO DOKUMENTAI

4. Išankstinio balsavimo dokumentai (toliau – balsavimo dokumentai):

4.1. **Išankstinio balsavimo lakštas** (toliau – lakštas) (1 priedas) – dokumentas, kurį rinkėjui, balsuojančiam ne rinkimų (referendumo) dieną (iš anksto savivaldybėse, specialiuose balsavimo punktuose ir namuose), atspausdina rinkimų (referendumo) komisija iš Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos (toliau – VRKIS). Rinkimų (referendumo) komisija privalo jį pateikti rinkėjui. Balsuojant ne rinkimų (referendumo) dieną, lakštas yra būtinas.

Lakštą sudaro trys dalys:

Pirmojoje dalyje pateikiama informacija apie rinkėją ir jam išduotus balsavimo dokumentus. Ši dalis po balsavimo saugoma rinkimų (referendumo) komisijoje.

Antroji dalis – užpildyto išorinio balsavimo voko priėmimo kvitas, išduodamas rinkėjui, jam pateikus po balsavimo užklijuotą išorinį balsavimo voką.

Trečioji dalis – informacinis rinkėjo lapelis, kartu su balsavimo dokumentais atiduodamas rinkėjui, kurį jis įdeda į išorinį balsavimo voką.

Rinkimų (referendumo) komisijos narys balsavimo metu lakšto dalis (pridėjus liniuotę) atplėšia – pirmiausia atplėšiama trečioji dalis (informacinis rinkėjo lapelis), po to – antroji.

4.2. **Vidinis balsavimo vokas** (2 priedas) yra skirtas rinkėjui įdėti balsavimo biuletenį (biuletenius).

4.3. **Išorinis balsavimo vokas** (3 priedas) yra skirtas rinkėjui įdėti informacinį rinkėjo lapelį ir vidinį balsavimo voką su jame esančiu biuleteniu (biuleteniais).

4.4. **Specialus ženklas** (4 priedas) yra skirtas išorinio balsavimo voko apsaugai. Jį sudaro trys dalys – viena didesnė ir dvi mažesnės. Visos dalys turi tą patį individualų numerį. Specialaus ženklo naudojimo tvarka: ženklas nuimamas dalimis; ženklo dalis nuimama nuo silikoninio popieriaus, imant jį už kraštelio taip, kad kuo mažiau būtų prisiliečiama prie jo antroje pusėje esančio klijų sluoksnio, ir iš karto dedamas į tiksliai tai daliai numatytą vietą. Bet koks ženklo priklijavimo pataisymas negalimas, nes ženklas negrįžtamai sugadinamas (sugadinus ženklą, klijuojamas naujas). Priklijavus ženklą, reikia jį iš viršaus prispausti. Didesnė ženklo dalis klijuojama išorinio balsavimo voko atvarto viduryje, dvi mažesnės – pirmojoje ir antrojoje lakšto dalyse.

4.5. **Rinkimų (referendumo) biuletenis** (biuleteniai) – balsavimo dokumentas, nustatytas (nustatyti) pagal atitinkamus rinkimus ar referendumą. Biuleteniai turi būti antspauduoti arba savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo), arba apylinkės rinkimų (referendumo) komisijų, arba Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) antspaudu.

5. Rinkimų (referendumo) biuletenių, išorinių ir vidinių balsavimo vokų ir specialių ženklų išoriniams vokams užklijuoti apskaita prilyginama griežtos atskaitomybės blankų apskaitai. Balsavimo dokumentų apskaitą tvarko savivaldybės (apygardos) ar apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas. Balsavimo dokumentai išduodami ir priimami pasirašytinai (pagal rinkimų (referendumo) dokumentų perdavimo aktą (forma P4) (5 priedas) arba laisvos formos pildomą rinkimų (referendumo) dokumentų apskaitos žurnalą).

II SKIRSNIS

BALSAVIMO DOKUMENTŲ IŠDAVIMAS RINKĖJUI, BALSAVIMAS IR BALSAVIMO DOKUMENTŲ PRIĖMIMAS

6. Rinkėjas rinkimų (referendumo) komisijos nariui pateikia pasą ar kitą jo asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, kuriame yra rinkėjo asmens kodas ir nuotrauka (asmens tapatybės kortelę, vairuotojo, pensininko arba studento pažymėjimą), ir lakštą, kuris jam atspausdinamas atvykus balsuoti.

7. Nustačius asmens tapatybę, dokumentas iš karto grąžinamas rinkėjui.

8. Rinkimų (referendumo) komisijos narys, prieš išduodamas balsavimo dokumentus, atlieka tokius veiksmus:

8.1. pagal lakšto duomenis ant išorinio balsavimo voko užrašo savivaldybės (apygardos) ir rinkimų (referendumo) apylinkės pavadinimus ir jų numerius;

8.2. pridėjęs liniuotę, nuplėšia informacinį rinkėjo lapelį.

9. Rinkimų (referendumo) komisijos narys išduoda rinkėjui balsavimo dokumentus:

9.1. rinkimų (referendumo) komisijos (savivaldybės (apygardos) ar apylinkės) antspaudu antspauduotą rinkimų (referendumo) biuletenį (biuletenius);

9.2. vidinį ir išorinį (išorinį – su užrašytais savivaldybės (apygardos) ir rinkimų (referendumo) apylinkės pavadinimais ir jų numeriais) balsavimo vokus;

9.3. informacinį rinkėjo lapelį (paaiškina, kad informacinis rinkėjo lapelis įdedamas į išorinį balsavimo voką kartu su užpildytu vidiniu balsavimo voku, arba informacinį rinkėjo lapelį rinkėjo akivaizdoje pats įdeda į išorinį balsavimo voką), atkreipia dėmesį į tai, kad balsavimo procedūra raštu ir grafiškai yra pateikta ant išorinio balsavimo voko ir paprašo po balsavimo grąžinti užpildytą ir užklijuotą išorinį balsavimo voką;

9.4. rinkimų (referendumo) komisijos narys, išdavęs rinkėjui balsavimo dokumentus, paprašo rinkėjo už juos pasirašyti (lakšto pirmojoje dalyje) ir pasirašo pats.

10. Rinkėjas balsuoja asmeniškai ir slaptai specialiai tam skirtoje vietoje.

11. Užklijuotą išorinį balsavimo voką su jame esančiu informaciniu rinkėjo lapeliu ir užklijuotu vidiniu balsavimo voku, kuriame yra rinkimų (referendumo) biuletenis (biuleteniai), rinkėjas įteikia rinkimų (referendumo) komisijos nariui, išdavusiam balsavimo dokumentus.

12. Priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo voką griežtai draudžiama.

13. Rinkimų (referendumo) komisijos narys išorinio balsavimo voko atvarto viduryje užklijuoja specialų ženklą (didesnę specialaus ženklo dalį).

14. Specialaus ženklo kitas dvi (mažesnes) dalis užklijuoja pirmojoje ir antrojoje lakšto dalyse specialiai tam skirtose vietose.

15. Balsavimo voko priėmimo kvito (antroji lakšto dalis) dalyje rinkimų (referendumo) komisijos narys parašo savo vardą, pavardę ir pasirašo.

16. Rinkimų (referendumo) komisijos narys atplėšia lakšto antrąją dalį – voko priėmimo kvitą – ir išduoda rinkėjui.

17. Iš rinkėjo priimtas išorinis balsavimo vokas įmetamas į balsadėžę (balsuojant iš anksto savivaldybėje) arba padedamas į tam skirtą saugią vietą (vykdant balsavimą namuose, specialiuose balsavimo punktuose).

18. Po balsavimo lakštų pirmosios dalys saugomos rinkimų (referendumo) komisijoje. Balsavimą vykdę rinkimų (referendumo) komisijos nariai jas pateikia:

18.1. savivaldybių (apygardų) ir apylinkių rinkimų (referendumo) komisijų nariai, kurie vykdė balsavimą iš anksto, – savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkui;

18.2. apylinkių rinkimų (referendumo) komisijų nariai, kurie vykdė balsavimą specialiuose balsavimo punktuose ir namuose, – apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkui. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas išorinius balsavimo vokus, gautus iš balsavimą vykdžiusių rinkimų (referendumo) komisijos narių specialiuose punktuose, nedelsdamas pateikia juos savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkui.

19. Iš VRKIS atspausdintas vardinis rinkėjo lakštas nepatvirtina, kad rinkėjas balsavo. Rinkėjo balsavimo faktas yra patvirtinamas tik tada, kai specialaus ženklo numeris yra įkeliamas į elektroninį rinkėjų sąrašą prie balsavusio rinkėjo. Pagal lakšto pirmąją dalį, kurioje yra užklijuota specialaus ženklo antroji dalis, rinkimų (referendumo) komisijų pirmininkai organizuoja specialaus ženklo numerio įrašymą į elektroninį rinkėjų sąrašą prie balsavusio rinkėjo. Tokiu būdu yra užbaigiamas išankstiniame balsavime dalyvavusių rinkėjų elektroninis žymėjimas, t. y. patvirtinama, kad rinkėjas balsavo iš anksto – ar savivaldybėje, ar specialiaame punkte, ar namuose. Rinkimų (referendumo) komisijų pirmininkai yra atsakingi, kad tą dieną balsavusių rinkėjų specialaus ženklo numerio įrašymas būtų atliktas iki tos pačios dienos 24 valandos, kad būtų galima suformuoti ataskaitas apie balsavusiųjų skaičių tą dieną pagal balsavimo būdus. Kitą dieną, iki 10 valandos, VRK suformuoja pagal balsavimo būdus vakar balsavusių rinkėjų ataskaitas ir skelbia balsavimo rezultatus interneto svetainėje.

III SKYRIUS

RINKIMŲ (REFERENDUMO) AGITACIJOS APRIBOJIMAI VYKDANT IŠANKSTINĮ BALSAVIMĄ IR BALSAVIMO SUSTABDYMAS

20. Bet kam draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ar organizacijose, taip pat valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse, vykdant bet kokią rinkimų (referendumo) agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip, naudojantis tarnybine padėtimi, bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės, savivaldybių pareigūnams, valstybės tarnautojams draudžiama, naudojantis tarnybine padėtimi, sudaryti sau, kandidatams, politinei partijai, visuomeniniam rinkimų komitetui, iniciatyvinei grupei ar oponentams išskirtines rinkimų (referendumo) agitacijos sąlygas. Tai pažeidęs asmuo gali būti traukiamas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

21. Jeigu rinkėjams balsuojant išankstinio balsavimo metu yra pažeidžiami rinkimų įstatymų ar Referendumo įstatymo (toliau – įstatymai) reikalavimai (trukdoma balsuoti asmeniškai ir slaptai,

vykdoma rinkimų (referendumo) agitacija, siūlomas užmokestis, rinkėjai vaišinami arba kitaip paperkami balsuoti už kurį nors kandidatų sąrašą, kandidatą ar referendumo iniciatyvą), tai pastebėjęs rinkimų (referendumo) komisijos narys nedelsdamas apie tai turi pranešti policijai ir savivaldybės (apygardos) ar apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkui. Balsavimo dokumentų išdavimas rinkėjams sustabdomas, iki bus nutrauktas įstatymų pažeidimas ir bus sudarytos sąlygos balsuoti įstatymų nustatyta tvarka.

22. Būtina iš anksto numatyti, kokių veiksmų reikėtų imtis paaiškėjus, kad balsuojant yra pažeidžiami įstatymų reikalavimai ir vykdomi neteisėti veiksmai.

23. VRK pirmininkas, jo įgaliotas šios komisijos narys (savivaldybės (apygardos) kuratorius) ar savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas, VRK nustatyta tvarka nustatę rinkėjų papirkimo, pavėžėjimo balsuoti, skatinimo balsuoti už atlygį ar kitus rinkėjų teises šiurkščiai pažeidžiančius atvejus, privalo sustabdyti balsavimą, iki pažeidimai bus pašalinti ir rinkimus bus galima vykdyti laisvai ir demokratiškai pagal įstatymų reikalavimus.

24. Asmuo, stabdantis balsavimą iš anksto savivaldybėje, garsiai patalpoje, kurioje vyksta balsavimas, rinkimų (referendumo) komisijos nariams, patalpoje esantiems rinkėjams ir stebėtojams paskelbia apie balsavimo iš anksto sustabdymą. Balsavimo procedūrą pradėjusiems rinkėjams leidžiama baigti atlikti visus balsavimo veiksmus. Rinkėjai, nepradėję balsavimo procedūros, paprašomi išeiti iš patalpos, iki bus pašalinti pažeidimai ir asmuo, sustabdęs balsavimą iš anksto savivaldybėje, paskelbs apie nurodyto balsavimo atnaujinimą.

25. Pašalinus visas rinkėjų teises pažeidžiančias aplinkybes, balsavimas iš anksto savivaldybėje tęsiamas tik kai balsavimą sustabdęs asmuo garsiai balsavimo patalpoje rinkimų (referendumo) komisijos nariams praneša apie balsavimo iš anksto savivaldybėje atnaujinimą ir leidžia rinkėjams balsuoti.

IV SKYRIUS IŠANKSTINIO BALSAVIMO BŪDAI

I SKIRSNIS BALSAVIMAS IŠ ANKSTO SAVIVALDYBĖJE

26. Balsavimą iš anksto savivaldybėje organizuoja savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija. Balsavimą iš anksto savivaldybėje prižiūri savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas ar jo pavedimu savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos narys.

27. Balsavimas iš anksto savivaldybėje vyksta nuo 8 iki 20 valandos paskutinį trečiadienį ir ketvirtadienį iki rinkimų (referendumo) dienos savivaldybės pastate. Jeigu į rinkimų apygardą įeina

kelių savivaldybių teritorijos (Seimo rinkimuose), balsavimas iš anksto savivaldybėje organizuojamas visose šiose savivaldybėse (sąrašas pridedamas).

28. Balsavimas iš anksto savivaldybėje vyksta iš anksto parengtose ir balsavimui tinkamose patalpose, esančiose pastate, kuriame yra tos savivaldybės mero (administracijos direktoriaus) darbo vieta. Patalpas reikia parinkti atsižvelgiant į tai, kad į jas būtų patogų patekti neįgaliesiems, ir į numatomą balsuosiančių iš anksto rinkėjų skaičių. Šalia esančiose patalpose neturi vykti jokie renginiai. Balsavimo iš anksto patalpa turi atitikti balsavimo patalpoms nustatytus reikalavimus.

29. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas, siekdamas užtikrinti, kad balsavimas vyktų sklandžiai, skiria pakankamą rinkimų (referendumo) komisijos narių skaičių balsavimo dokumentams išduoti ir prižiūrėti, kad būtų balsuojama nepažeidžiant įstatymų reikalavimų.

30. Esant dideliame rinkėjų srautui (didžiuosiuose miestuose), rekomenduojama sudaryti tris rinkimų (referendumo) komisijos narių darbo grupes: pirmoji grupė, kuri išduoda lakštus, antroji grupė, kuri išduoda balsavimo dokumentus ir priima užpildytą ir užklijuotą išorinį voką, trečioji grupė, kuri elektroniniame rinkėjų sąrašo prie kiekvieno balsavusio rinkėjo iš anksto įrašo specialaus ženklo, kuris priklijuotas lakšto pirmojoje dalyje, numerį. Esant mažam rinkėjų srautui, savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija organizuoja darbą jai patogiu būdu.

31. Lakštų atspausdinimo ir išdavimo darbo vieta turi būti aprūpinta kompiuteriu ir spausdintuvu (pagal savivaldybėje (apygardoje) numatomą balsuojančiųjų rinkėjų skaičių jų turi būti pakankamai).

32. Rinkėjas, atvykęs balsuoti, privalo rinkimų (referendumo) komisijos nariui pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Nustačius rinkėjo asmens tapatybę, pagal rinkėjo asmens kodą iš VRKIS atspausdinamas vardinis lakštas. Jeigu rinkėjas kartu su asmens dokumentu pateikia iš portalo *Rinkėjo puslapis* atsispausdintą informacinę kortelę, rinkėjui ji negrąžinama (kortelės surenkamos ir po rinkimų sudedamos į savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos rinkimų (referendumo) dokumentų maišą). Rinkėjui grąžinamas asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas, išduodamas atspausdintas vardinis lakštas ir nurodoma, kur bus išduoti jam kiti balsavimo dokumentai ir kur jis galės balsuoti.

33. Rinkimų (referendumo) komisijos narių, kurie išduos ir priims balsavimo dokumentus, darbo vieta turi būti įrengta taip, kad rinkimų (referendumo) komisijos narys galėtų patogiai ir saugiai išduoti rinkėjui balsavimo dokumentus ir priimti užpildytą užklijuotą išorinį balsavimo voką.

34. Rinkimų (referendumo) komisijos nariai, kurie išduos ir priims balsavimo dokumentus, taip pat ir balsavimo patalpoje esantys rinkimų (referendumo) komisijos nariai, privalo segėti rinkimų (referendumo) komisijos nario pažymėjimą.

35. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas organizuoja balsavusių rinkėjų specialaus ženklo, esančio lakšto pirmojoje dalyje, įrašymą į VRKIS taip, kad jis būtų baigtas iki tos dienos 24 valandos. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas gali pradėti balsavusių rinkėjų specialių ženklų numerių įrašymą į VRKIS balsavimo dienos metu, reguliariai surinkdamas iš rinkimų (referendumo) komisijos narių, kurie vykdo balsavimą, jau balsavusių rinkėjų lakštų pirmąsias dalis. Lakštų dalys saugomos savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijoje.

36. Pasibaigus balsavimui iš anksto savivaldybėje (tai daroma po pirmos ir antros balsavimo dienos), gauti užpildyti užklijuoti išoriniai balsavimo vokai suskaičiuojami – nustatomas bendras gautų išorinių balsavimo vokų skaičius, po to vokai sugrupuojami – į savo ir kitų savivaldybių (apygards) balsavusių rinkėjų ir saugomi iki perdavimo paslaugų teikėjui, kaip nustatyta Aprašo V skyriuje.

II SKIRSNIS

BALSAVIMAS SPECIALIUOSE BALSAVIMO PUNKTUOSE

37. Šis Aprašo skirsnis skiriamas ne tik rinkimų (referendumo) komisijų nariams, bet ir įstaigų, kuriose yra sudaryti specialūs balsavimo punktai (toliau – specialūs punktai), vadovams.

38. Balsuoti specialiuose punktuose gali rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus yra sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ar globos įstaigose arba atlieka privalomąją karo tarnybą ir todėl negali atvykti balsuoti į rinkimų (referendumo) apylinkę, arba atlieka tikrąją karo tarnybą, arba atlieka arešto ar laisvės atėmimo bausmę, arba yra areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose). Lietuvos teritorijoje sudarytuose specialiuose punktuose balsuojama paskutinį trečiadienį, ketvirtadienį ar penktadienį iki rinkimų (referendumo) dienos apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos nurodytomis (suderinus su įstaigos vadovu) darbo valandomis. Rekomenduojama, kad balsavimas vyktų trečiadienį ir ketvirtadienį, o penktadienį būtų balsuojama tik ypatingu atveju, kadangi penktadienį vyksta išorinių balsavimo vokų perdavimas paslaugų teikėjui.

39. Darbo laiko grafikas perduodamas įstaigų, kuriose vyksta balsavimas specialiuose punktuose, vadovams ir skelbiamas viešai.

40. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas arba jo įgaliotas nurodytos komisijos narys sudaro 37 punkte nurodytų įstaigų vadovų teikimu specialių punktų sąrašą pagal formą P2 (6 priedas), jį tvirtina ir ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų (referendumo) dienos pasirašytą savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininko pateikia VRK.

41. Už balsavimo specialiuose punktuose organizavimą ir vykdymą atsako tos apylinkės, kurios teritorijoje tas specialus punktas yra, rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas. Jeigu rinkimų (referendumo) apylinkės teritorijoje yra keletas specialių punktų, savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas gali pavesti balsavimą specialiuose punktuose organizuoti ir vykdyti kitai rinkimų (referendumo) apylinkei.

42. Už balsavimo specialiuose punktuose organizavimo ir vykdymo priežiūrą atsako savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas arba jo įgaliotas rinkimų (referendumo) komisijos narys.

43. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas organizuoja darbą taip, kad:

43.1. būtų laiku VRKIS sudarytas įstaigų, kuriose veiks specialūs punktai, registras;

43.2. būtų laiku sudaryti ir įkelti į VRKIS rinkėjų, balsuosiančių specialiuose punktuose, sąrašai;

43.3. kontroliuoja, kad būtų laiku atspausdinti vardiniai lakštai ir jie pateikti įstaigos, kuriose veiks specialūs punktai, atsakingam darbuotojui, o po balsavimo specialiuose punktuose specialaus ženklo numeriai laiku įkelti į elektroninį rinkėjų sąrašą;

43.4. likus ne mažiau kaip 2 dienoms iki balsavimo specialiuose punktuose pradžios būtų išduoti (pasirašytinai) balsavimo dokumentai (rinkimų (referendumo) biuleteniai (savo ir kitų savivaldybių (apygardų), vokai (išoriniai ir vidiniai), specialūs ženklai, taip pat kandidatų sąrašų bukletai (rinkimų programų leidiniai) toms rinkimų (referendumo) apylinkėms, kuriose vyks balsavimas specialiuose punktuose. Pagal iš VRKIS suformuotą ataskaitą savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas nustato, kiek ir kokių kitų savivaldybių (apygardų) biuletenių reikia išduoti tai rinkimų (referendumo) apylinkei. Pateikiamų rinkimų (referendumo) biuletenių skaičius turi būti 30 proc. didesnis, negu nurodytas poreikis ataskaitoje pagal specialius punktus. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija išduoda neantspauduotus biuletenius (juos antspauduoja apylinkės rinkimų (referendumo) komisija savo antspaudu). Visi rinkimų (referendumo) biuleteniai ir kiti balsavimo dokumentai, kurie skiriami balsavimui specialiuose punktuose, yra įtraukti į savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos apskaitą. Po balsavimo specialiame punkte apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas visus nepanaudotus, sugadintus rinkimų (referendumo) balsavimo biuletenius, jų šakneles ir kitus sugadintus ir (ar) nepanaudotus balsavimo dokumentus grąžina savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijai (pasirašytinai);

43.5. priima ir saugo užpildytus išorinius balsavimo vokus, kuriuos pateikia po galutinio balsavimo specialiuose punktuose apylinkių rinkimų (referendumo) komisijų pirmininkai.

44. Įstaigų, kuriose yra sudaryti specialūs punktai, vadovai privalo:

44.1. skirti balsavimui specialiuose punktuose tinkamas patalpas ir įrengti jose tinkamas balsuoti vietas, kuriose rinkėjas galėtų netrukdomas ir slapta užpildyti rinkimų (referendumo) biuletenius ir įdėti juos į vidinį balsavimo voką. Įstaigos vadovas taip pat turi pasirūpinti, kad turintiems judėjimo negalią rinkėjams būtų sudarytos sąlygos balsuoti slapta ir nevaržant jų valios;

44.2. rinkimų (referendumo) komisijos nariams, kurie vykdo balsavimą, garantuoti tinkamas darbo sąlygas, sudaryti galimybę pasinaudoti kompiuteriu, kad rinkimų (referendumo) komisijos narys galėtų iš VRKIS atsispausdinti rinkėjo, neįrašyto į sąrašą, vardinį lakštą;

44.3. paskirti atsakingą už balsavimo organizavimą specialiaame punkte įstaigos darbuotoją, kuris privalo:

44.3.1. sudaryti specialiaame punkte balsuosiančių rinkėjų sąrašą, kuriame turi būti nurodyta rinkėjo asmens kodas, vardas ir pavardė, ir elektroniniu paštu šį sąrašą perduoti savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijai;

44.3.2. iš savivaldybės (apygardos) (arba apylinkės) rinkimų (referendumo) komisijos gauti atspausdintus vardinius lakštus ir užtikrinti, kad šie lakštai būtų įteikti rinkėjams prieš balsavimą;

44.3.3. iš anksto pranešti rinkėjams apie specialaus punkto darbo vietą ir laiką, taip pat sudaryti rinkėjams sąlygas į jį atvykti.

45. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas:

45.1. skiria pakankamą skaičių komisijos narių (bet ne mažiau kaip 2 narius, kurie vykdys balsavimą specialiaame punkte, savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijai pateikia jų vardus, pavardes ir kontaktus (telefoną ir el. pašta);

45.2. gautus iš savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos rinkimų (referendumo) biuletenius antspauduoja savo apylinkės antspaudu. Komisijos nariams prieš balsavimą išduoda rinkimų (referendumo) biuletenius, vokus (išorinius ir vidinius), specialius ženklus, kandidatų sąrašų bukletus (rinkimų programų leidinius);

45.3. prieš prasidedant balsavimui patikrina, kaip parengtos specialių punktų patalpos, arba paveda tai padaryti komisijos nariams;

45.4. patikrina, kad įstaigų, kuriose yra įkurti specialūs punktai, skelbimų lentoje būtų iškabinta informacija apie specialaus punkto darbo laiką, vietą.

46. Balsavimui specialiuose punktuose turi būti pasirengta likus vienai dienai iki balsavimo pradžios.

47. Balsavimas specialiuose punktuose vykdomas pagal Aprašo II skyriuje nustatytą tvarką.

48. Balsavimą specialiuose punktuose gali stebėti rinkimų (referendumo) stebėtojai, turintys rinkimų (referendumo) stebėtojo pažymėjimą stebėti rinkimus (referendumą) bet kurioje rinkimų (referendumo) apylinkėje.

49. Rinkėjas, kuris dėl neįgalumo, ligos ar kitokių priežasčių pats negali atlikti balsavimo veiksmų (užpildyti rinkimo (referendumo) biuletenių, įdėti jų į vokus (vidinį ir išorinį), jo prašymu juos atlieka rinkėjo pasirinktas asmuo, išskyrus rinkimų (referendumo) komisijos narį, rinkimų (referendumo) stebėtoją. Šis asmuo rinkimo (referendumo) biuletenį privalo užpildyti rinkėjo akivaizdoje pagal jo nurodymą ir išsaugoti balsavimo paslaptį.

50. Sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose pas rinkėjus, turinčius judėjimo negalią, atvyksta ne mažiau kaip 2 apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos nariai, rinkimų (referendumo) stebėtojai (jeigu šie pageidauja).

51. Rinkimų (referendumo) komisijos nariams, kurie išduoda balsavimo dokumentus, draudžiama daryti poveikį rinkėjui, jo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti, taip pat priimti iš rinkėjų neužklijuotus išorinius balsavimo vokus, išduoti rinkėjams balsavimo dokumentus kitose vietose (išskyrus atvejus, jei balsavimas vykdomas ligonio, negalinčio judėti ir atvykti į balsavimo patalpą, palatoje). Rinkėjams draudžiama išsinešti iš specialaus punkto rinkimų (referendumo) biuletenius, balsavimo vokus (vidinį ir išorinį) ar juos perduoti kitiems asmenims.

52. Po įvykdyto balsavimo specialiuose punktuose rinkimų (referendumo) komisijos nariai užpildytus išorinius balsavimo vokus, užpildytų lakštų pirmąsias dalis ir kitus nepanaudotus ir (ar) sugadintus balsavimo dokumentus perduoda apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkui.

53. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas, gavęs po balsavimo specialiame punkte lakštų pirmąsias dalis, kuriose yra užklijuota specialaus ženklo numeruota dalis, organizuoja specialaus ženklo numerio įrašymą į elektroninį rinkėjų sąrašą prie balsavusio rinkėjo. Specialaus ženklo numeriai turi būti įkelti į VRKIS tą pačią balsavimo dieną iki 24 valandos. Tokiu būdu yra užbaigiamas specialiame punkte tą dieną balsavusių rinkėjų elektroninis žymėjimas.

54. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas po galutinio balsavimo specialiame punkte visus užpildytus išorinius balsavimo vokus kartu su kitais grąžintinais balsavimo dokumentais kuo skubiau perduoda savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkui.

BALSAVIMO SPECIALIUOSE PUNKTUOSE ORGANIZAVIMAS VYKDANT NAUJUS AR PAKARTOTINIUS RINKIMUS

55. Vykiant naujus (pakartotinius) savivaldybių tarybų rinkimus, specialiuose punktuose turinčių teisę balsuoti rinkėjų balsavimą tose savivaldybėse, kuriose rinkimų komisijos nesudaromos, organizuoja VRK. VRK nustato, kokiose Lietuvos Respublikos įstaigose pagal įstatymus gali būti sudaryti specialūs punktai. Įstaigų, kuriose numatoma sudaryti specialius punktus, vadovų teikimu VRK sudaro specialių punktų sąrašą, patvirtina paskirtus atsakingus

asmenis, iš kurių toje įstaigoje bus sudaryta rinkimų komisija (iš 3 asmenų), kuri organizuos ir vykdys balsavimą, organizuoja mokymus šiems asmenims ir teikia metodinę pagalbą. Gautus iš tų įstaigų balsuosiančių rinkėjų sąrašus VRK įkelia į VRKIS, atspausdina ir išsiunčia vardinius lakštus, įstaigos vadovo teikimu nustato balsavimo dieną ir specialaus punkto darbo laiką. VRK ne mažiau kaip prieš 2 dienas pateikia atsakingam asmeniui balsavimui reikalingus balsavimo dokumentus (VRK antspaudu antspauduotus rinkimų biuletenius, vidinius ir išorinius balsavimo vokus, specialius ženklus).

56. Balsavimas vykdomas pagal Apyrašo II ir III skyriuose nustatytą tvarką. Už balsavimo organizavimą ir vykdymą atsako tos įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Po balsavimo tą pačią dieną atsakingas asmuo elektroniniu paštu persiunčia VRK pirmąsias lakštų dalis, VRK įrašo specialaus ženklo numerį į elektroninį rinkėjų sąrašą prie balsavusio rinkėjo. Po galutinio balsavimo grąžina VRK visus sugadintus ir (ar) nepanaudotus balsavimo dokumentus.

III SKIRSNIS BALSAVIMAS NAMUOSE

57. Pagal įstatymus balsuoti namuose gali tik šie rinkėjai: neįgalieji; dėl ligos laikinai nedarbingi rinkėjai; sukakę 70 metų ir vyresni rinkėjai.

58. Kiekvienas rinkėjas, norėdamas pasinaudoti savo teise balsuoti namuose, privalo užpildyti rinkėjo prašymą balsuoti namuose P6 formą (7 priedas) ir jį laiku pateikti apylinkės rinkimų (referendumo) komisijai.

59. Balsavimas namuose vyksta paskutinį penktadienį ir šeštadienį iki rinkimų (referendumo) dienos. Šiomis dienomis balsuoja šios rinkimų (referendumo) apylinkės rinkėjai, įrašyti į namuose balsuojančių rinkimų (referendumo) apylinkės rinkėjų sąrašą.

60. Rinkėjai, kurie laikinai apsistojo rinkimų (referendumo) teritorijai priskirtu adresu ir nėra įrašyti į šios rinkimų (referendumo) apylinkės rinkėjų sąrašą, bet yra įrašyti į namuose balsuojančių savivaldybės (apygardos) rinkėjų sąrašą, balsuoja paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos.

61. Komisijos nariai balsavimą namuose vykdo pagal Aprašo II skyriuje nustatytą tvarką.

RINKĖJO PRAŠYMAS BALSUOTI NAMUOSE

62. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos narys, platindamas rinkėjams pranešimus apie rinkimus (referendumą), privalo juos įteikti asmeniškai tiems rinkėjams, kurie turi teisę balsuoti namuose (pagal išankstinio rinkėjų sąrašo duomenis). Įteikdamas tokiam rinkėjui pranešimą apie rinkimus, apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos narys pirmiausia privalo jo paklausti, ar rinkėjas pasinaudos šia teise, ir informuoti, kaip jis tai gali įgyvendinti. Jei rinkėjas

pasirenka galimybę balsuoti namuose, apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos narys jam įteikia rinkėjo prašymo balsuoti namuose P6 formą.

63. Įteikęs rinkėjo prašymo balsuoti namuose P6 formą, apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos narys paaiškina, kaip ją užpildyti (rinkėjas privalo prašyme įrašyti savo vardą, pavardę, gyvenamosios vietos adresą, prašymo užpildymo datą ir pasirašyti). Jeigu rinkėjas pageidauja, apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos narys turi palaukti tol, kol prašymas bus užpildytas, ir šį prašymą pasiimti. Jeigu rinkėjas pageidauja prašymą pildyti vėliau, apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos narys turi paaiškinti, kad ne vėliau kaip paskutinį trečiadienį iki rinkimų (referendumo) dienos prašymą būtina pristatyti į apylinkės rinkimų (referendumo) komisiją.

64. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos narys taip pat turi išsiaiškinti, ar yra asmenų, turinčių teisę balsuoti namuose, laikinai apsistojusių rinkimų (referendumo) teritorijai priskirtu adresu ir neįrašytų į šios rinkimų (referendumo) apylinkės rinkėjų sąrašą. Šie asmenys taip pat pildo rinkėjo prašymą balsuoti namuose (P6 formą). Jeigu rinkėjas pageidauja prašymą pildyti vėliau, apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos narys turi paaiškinti, kad ne vėliau kaip paskutinį antradienį iki rinkimų dienos, prašymą būtina pristatyti į apylinkės rinkimų (referendumo) arba į savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisiją.

65. Rinkėjas, kuris dėl neįgalumo pats negali užpildyti rinkėjo prašymo balsuoti namuose (P6 formos) ar jo įteikti apylinkės rinkimų (referendumo) komisijai, gali pavesti savo šeimos nariui, kaimynui ar juo besirūpinančiam asmeniui už jį atlikti šiuos veiksmus. Jie rinkėjo prašymą užpildo ir pasirašo, o antroje prašymo pusėje nurodo savo vardą, pavardę ir pasirašo.

66. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos narys, apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkui grąžindamas neįteiktus pranešimus apie rinkimus (referendumą) ir pagalbinius-išankstinius rinkėjų sąrašus, praneša apie rinkėjo prašymo balsuoti namuose (P6 formą) įteikimą rinkėjams ir pateikia rinkėjų užpildytus prašymus (P6 formas), o kitos rinkimų (referendumo) apylinkės (savivaldybės (apygardos) rinkėjų prašymus apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas perduoda savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijai.

67. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas yra atsakingas, kad visi apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos nariai, įteikiantys rinkėjams pranešimus apie rinkimus (referendumą), turėtų pakankamai rinkėjo prašymo balsuoti namuose P6 formų.

68. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas, gavęs informaciją iš tarnybos, teikiančios paslaugas trumpuoju telefono numeriu 1855, arba paties rinkėjo, arba artimųjų pranešimą telefonu apie rinkėją, turintį teisę ir pageidaujantį balsuoti namuose, privalo pasirūpinti, kad šiam rinkėjui būtų įteiktas rinkėjo prašymas balsuoti namuose (P6 forma).

69. Sprendimai dėl užpildytų rinkėjų prašymų balsuoti namuose (P6 formų) pažymimi elektroninėje rinkėjų sąrašų tvarkymo posistemėje.

NAMUOSE BALSUOJANČIŲ RINKĖJŲ SĄRAŠŲ SUDARYMAS

70. Balsuojančių namuose rinkėjų sąrašas (forma P1) (8 priedas) sudaromas elektroninėje rinkėjų sąrašų tvarkymo posistemėje ir atspausdinamas.

71. Į tos rinkimų (referendumo) apylinkės rinkėjų sąrašą įrašytų namuose balsuojančių rinkėjų sąrašą paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų (referendumo) dienos tvirtina apylinkės rinkimų (referendumo) komisija.

72. Sąrašą rinkėjų (forma P1b) (9 priedas), kurie gyvena ar apsistojo rinkimų (referendumo) apylinkės teritorijai priskirtu adresu, bet yra įrašyti į kitos rinkimų (referendumo) apylinkės (savivaldybės (apygardos) rinkėjų sąrašus ir juos tikslinant nebuvo įrašyti į šios rinkimų (referendumo) apylinkės rinkėjų sąrašą, sudaro (jeigu yra tokių rinkėjų, sąrašas sudaromas ne elektroninėje rinkėjų sąrašų tvarkymo posistemėje, o pagal formą užpildomas kompiuteriu) ir paskutinį trečiadienį iki rinkimų dienos tvirtina savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija.

73. Tame pačiame apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos posėdyje patvirtinamas sąrašas (forma P1a) (10 priedas) rinkėjų, kurių prašymai balsuoti namuose nėra tenkinami (sąrašas sudaromas ne elektroninėje rinkėjų sąrašų tvarkymo posistemėje, o pagal formą užpildomas kompiuteriu). Apie tai, kad prašymas netenkinamas ir rinkėjui nebus sudaryta galimybė balsuoti namuose, rinkėjui pranešama asmeniškai, nurodant atsisakymo patenkinti prašymą priežastį.

PASIRENGIMAS BALSUOTI IR BALSAVIMO NAMUOSE VYKDYMAS

74. Patvirtinus namuose balsuojančių rinkėjų sąrašą, apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas sudaro komisijos narių grupes (po du skirtingų partijų atstovus). Atsižvelgiant į namuose balsuojančių rinkėjų skaičių, komisijos narių grupių sudaroma tiek, kad komisijos narių grupės suspėtų pas rinkėjus nuvykti iki 20 valandos (jeigu sudaromas P1b sąrašas, savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas taip pat paskiria du komisijos narius arba paveda tai atlikti apylinkės rinkimų (referendumo) komisijai).

75. Konkretų rinkimų (referendumo) komisijos narių atvykimo į namus pas rinkėjus grafiką tvirtina apylinkės ar savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas ne vėliau kaip atitinkamai paskutinį trečiadienį ar ketvirtadienį iki rinkimų (referendumo) dienos 12 valandos (forma P7) (11 priedas). Šis grafikas yra viešas, jo kopija iškabinama apylinkės (savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos skelbimų lentoje grafiko patvirtinimo dieną.

76. Balsavimo namuose apskaitai yra naudojamas išankstinio balsavimo lakštas. Juos atspausdina apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo iš VRKIS pagal sudarytą ir patvirtintą namuose balsuojančių rinkėjų sąrašą. Atspausdintus vardinius lakštus apylinkės rinkimų (referendumo) komisija sugrupuoja pagal komisijos narių grupėms priskirtus aplankyti balsuojančius namuose rinkėjus.

77. Prieš balsavimą apylinkės rinkimų (referendumo) pirmininkas komisijos nariams, vykdantiems balsavimą namuose, išduoda balsavimo dokumentus: apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos antspaudu antspauduotus rinkimų (referendumo) biuletenius (kandidatų sąrašų bukletus (rinkimų programų leidinius), išorinius ir vidinius vokus, specialius ženklus, balsuojančių namuose rinkėjų sąrašo kopiją, vardinius lakštus. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas privalo tvarkyti visų balsavimo dokumentų išdavimo ir gavimo apskaitą.

78. Kartu su rinkimų (referendumo) komisijos nariais pas rinkėjus, balsuojančius namuose, gali vykti ir rinkimų (referendumo) stebėtojai. Tos rinkimų (referendumo) apylinkės komisijos pirmininkas ir nariai privalo užtikrinti rinkimų (referendumo) stebėtojo teisę stebėti balsavimą namuose. Jeigu rinkimų (referendumo) stebėtojams neleidžiama stebėti balsavimą namuose, balsavimas nevykdomas, o rinkėjui pranešama, kad jis gali atvykti balsuoti į apylinkę rinkimų (referendumo) dieną. Rinkimų (referendumo) komisijos nariai, lankydami rinkėjų namuose, privalo segėti rinkimų (referendumo) komisijos nario pažymėjimą, o rinkimų (referendumo) stebėtojai – stebėtojo pažymėjimą.

79. Rinkėjui balsuojant namuose, draudžiama daryti poveikį rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti, ar balsuoti už rinkėją.

80. Rinkimų (referendumo) komisijos narių grupės, baigusios balsavimą namuose, iki 21 valandos perduoda apylinkės rinkimų (referendumo) pirmininkui išorinius balsavimo vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų (referendumo) biuleteniais, užpildytų lakštų pirmąsias dalis, pagal dokumentų grąžinimo aktą grąžina nepanaudotus ir (ar) sugadintus rinkimų (referendumo) biuletenius ir kitus balsavimo dokumentus.

81. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisija, patikrinusi gautus balsavimo dokumentus, sprendžia, ar balsavimas namuose atitiko įstatymų reikalavimus. Jeigu nustatomi pažeidimai, apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas praneša apie tai savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijai, o ši informuoja VRK.

82. Tos dienos balsavimo namuose duomenis apylinkės rinkimų (referendumo) pirmininkas (ar jo įgaliotas asmuo) įkelia į VRKIS iki 24 valandos, kad būtų galima suformuoti ataskaitą; elektroniniame rinkėjų sąrašo prie kiekvieno balsavusiojo namuose įrašo specialaus ženklo, kuris priklijuotas lakšto pirmojoje dalyje, numerį. Tokiu būdu yra užbaigiamas tos dienos namuose balsavusių rinkėjų elektroninis žymėjimas.

83. Apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas privalo užtikrinti gautų savo rinkimų (referendumo) apylinkės išorinių balsavimo vokų apsaugą iki balsų skaičiavimo rinkimų (referendumo) dieną.

84. Jeigu savivaldybėje (apygardoje) buvo sudarytas P1b sąrašas, pagal kurį rinkėjai balsavo paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų (referendumo) dienos, apie balsavusiųjų skaičių (taip pat šių asmenų vardus, pavardes, asmens kodus ir lakštuose įrašytus specialių ženklų numerius) savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas tą pačią dieną iki 16 valandos elektroniniu paštu privalo pranešti VRK, kuri duomenis įkels į VRKIS. Gautus savo savivaldybės (apygardos) rinkėjų išorinius balsavimo vokus saugo iki rinkimų (referendumo) dienos ir perduoda atitinkamoms rinkimų (referendumo) apylinkėms, o gauti kitų savivaldybių (apygardų) išoriniai balsavimo vokai pridedami prie tos savivaldybės (apygardos) formuojamo paketo.

V SKYRIUS

UŽPILDYTŲ IŠORINIŲ BALSAVIMO VOKŲ SAUGOJIMAS IR PERSIUNTIMAS

85. Užpildyti rinkėjų išoriniai balsavimo vokai saugomi kaip griežtos atskaitomybės balsavimo dokumentai.

86. Už rinkėjų užpildytų išorinių balsavimo vokų, kurie gaunami balsuojant namuose, saugojimą atsako apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas, jie saugomi iki rinkimų (referendumo) dienos balsavimo pabaigos ir pridedami skaičiuojant rinkimų (referendumo) dienos balsus.

87. Už rinkėjų išorinių balsavimo vokų, kurie gaunami balsuojant iš anksto savivaldybėje ir specialiuose punktuose, saugojimą atsako savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas. Šiais balsavimo būdais gautus išorinius balsavimo vokus savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija suskirsto į dvi dalis: savo savivaldybės (apygardos) ir kitų savivaldybių (apygardų).

88. Savo savivaldybės (apygardos) išoriniai balsavimo vokai paskirstomi pagal apylinkes ir saugomi iki rinkimų (referendumo) dienos, iki juos savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos nariai rinkimų (referendumo) dieną išvežios į apylinkes.

89. Kitų savivaldybių (apygardų) rinkėjų išoriniai balsavimo vokai saugomi iki paskutinio penktadienio iki rinkimų (referendumo) dienos, iki jie bus perduoti paslaugų teikėjui.

VOKŲ PARUOŠIMAS PERDUOTI IR JŲ PERDAVIMAS PASLAUGŲ TEIKĖJUI

90. **Paketas** – specialus pakavimo vokas (plastikinis), kurį iš rinkėjų užpildytų išorinių balsavimo vokų toje savivaldybėje (apygardoje) suformuoja tos savivaldybės (apygardos) rinkimų

(referendumo) komisija kiekvienai konkrečiai savivaldybei (apygardai). **Siunta-maišas** – iš paketų sudaryta siunta, kurią dalyvaujant paslaugų teikėjui suformuoja kiekviena savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija ir perduoda jį atvykusiam paslaugų teikėjui.

91. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas atsako už paketų kitoms savivaldybėms (apygardoms) suformavimą pagal nustatytus reikalavimus ir darbą organizuoja taip, kad paketai būtų suformuoti iki paskutinio penktadienio iki rinkimų (referendumo) dienos. Jeigu balsavimas specialiuose punktuose baigiamas ketvirtadienį, paketai baigiami formuoti ketvirtadienį. Penktadienį nuo 8 valandos, bet ne vėliau kaip iki 18 valandos, siunta-maišas perduodamas paslaugos teikėjui (prieš tai iš anksto suderinus konkretų laiką).

92. Kitų savivaldybių (apygardų) vokai paskirstomi pagal savivaldybes (apygardas). Kiekvienai kitai savivaldybei (apygardai) formuojamas paketas. Paketams formuoti paruošiami specialiai tam skirti didieji pakavimo vokai (plastikiniai): užrašomas savivaldybės (apygardos), kuriai formuojamas paketas, numeris ir pavadinimas (žymikliu (spalvikliu), dideliu šriftu), į jį sudedami tai savivaldybei (apygardai) skirti vokai, užrašomas jų skaičius, o jo apačioje smulkiu šriftu užrašoma savo savivaldybės (apygardos) pavadinimas ir numeris, tai yra savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos, kuri suformavo paketą. Paketo atvertas papildomai (šonuose) dviejose vietose užklijuojamas specialiais ženklais, jų numeriai įrašomi į aktą. Taip paruoštą paketą galės atplėšti tik ta savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija, kuriai paketas yra adresuotas. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija suformuoja tiek paketų, kiek šioje savivaldybėje (apygardoje) buvo balsuota iš kitų savivaldybių (apygardų). Jeigu iš kokios nors savivaldybės (apygardos) balsavo tik vienas rinkėjas, vokas supakuojamas į tokį patį pakavimo voką. Jeigu iš kurios nors savivaldybės (apygardos) balsavo daug rinkėjų, formuojami du ar daugiau paketų.

93. Atvykus paslaugų teikėjui, jam dalyvaujant iš jau paruoštų kitoms savivaldybėms (apygardoms) paketų formuojama **siunta-maišas** ir surašomas perdavimo aktas (forma P3) (12 priedas) 2 egzemplioriais. Iš eilės pagal savivaldybes (apygardas) imami paketai, patikrinami paketo užrašai ir specialūs ženklai bei jų numeriai, paketai dedami į siuntą-maišą. Suformuota siunta-maišas užplombuojamas VRK plomba. Įrašomas VRK plombos numeris. Paslaugų teikėjas siuntą-maišą pasveria (jis privalo turėti svarstyklės), į abu aktus įrašomas siuntos-maišo svoris, aktai pasirašomi, vienas išduodamas paslaugų teikėjui, kitą pasilieka savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija. Akto originalą savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas saugo ir pateikia jį po rinkimų (referendumo) (ir pakartotinio balsavimo) VRK kartu su balsų skaičiavimo protokolais.

SIUNTOS PRIĖMIMAS IŠ PASLAUGŲ TEIKĖJO

94. **Siunta** – paketų siunta, kurią suformuoja paslaugų teikėjas kiekvienai konkrečiai savivaldybei (apygardai) iš kitose savivaldybėse (apygardose) paimtų siuntose-maišuose esančių paketų.

95. Siuntą paslaugų teikėjas įteikia savivaldybių (apygardų) rinkimų (referendumo) komisijoms rinkimų (referendumo) dieną nuo 8 valandos ir ne vėliau kaip iki 11 valandos pagal paslaugų teikėjo nustatytą priėmimo–perdavimo aktą. Akte turi būti nurodomas siuntos svoris ir joje esančių paketų, skirtų tai savivaldybei (apygardai), skaičius ir skiltis pastaboms apie siuntos pristatymą. Siunta pasverama paslaugų teikėjo svarstyklėmis, atidaroma, sutikrinama, ar siuntos svoris ir paketų skaičius atitinka skaičių, nurodytą priėmimo–perdavimo akte, ar nėra pažeisti paketai ir ant jų užklijuoti specialūs ženklai, ar nepateko kitai savivaldybei (apygardai) adresuotų paketų. Jeigu randami pažeidimai, jie detalčiai aprašomi akte. Jeigu randamas paketas, kuris priklauso kitai savivaldybei (apygardai), jis iškart grąžinamas paslaugų teikėjui, išskyrus atvejus, jei paketas priklauso gretimai savivaldybei (apygardai) ir jį gali ant paketo nurodytai savivaldybei (apygardai) pristatyti savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija, kuri per klaidą gavo šį paketą. Jei paketas grąžinamas paslaugų teikėjui, jis paketą ant jo nurodytai savivaldybei (apygardai) privalo pristatyti ne vėliau kaip kitą dieną po rinkimų (referendumo) dienos (pirmadienį) 15 valandos. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija, gavusi tokį paketą jau pasibaigus balsavimui rinkimų (referendumo) apylinkėse, suskaičiuoja jame esančiuose vokuose rinkėjų balsus ir surašo „nulinės rinkimų apylinkės“ protokolą. Jei savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija gauna tik vieno rinkėjo voką, tokiu atveju balsas neskaičiuojamas ir protokolą nerašomas, kad nebūtų atskleistas balsavimo slaptumas. Jei paketas pristatomas rinkimų (referendumo) dieną iki balsavimo pabaigos, tokiu atveju savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija jame esančius balsavimo vokus nedelsdama pristato į atitinkamą rinkimų (referendumo) apylinkę.

96. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas gautą iš paslaugų teikėjo priėmimo–perdavimo aktą pateikia kartu su balsų skaičiavimo protokolais po rinkimų VRK.

IŠORINIŲ BALSAVIMO VOKŲ PAKETŲ PARUOŠIMAS IR PRISTATYMAS APYLINKIŲ RINKIMŲ KOMISIJOMS

97. Rinkimų (referendumo) dieną prie supakuotų pagal rinkimų (referendumo) apylinkės savo savivaldybės (apygardos) išorinių balsavimo vokų pridedami iki 11 valandos iš paslaugų teikėjo gauti šios savivaldybės (apygardos) rinkėjų, balsavusių kitose savivaldybėse (apygardose), išoriniai balsavimo vokai.

98. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas sudaro gautų iš rinkėjų išorinių balsavimo vokų apskaitos suvestinę pagal rinkimų (referendumo) apylinkes (forma P9) (13 priedas).

99. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkas organizuoja ir užtikrina, kad išoriniai balsavimo vokai saugiai ir laiku rinkimų (referendumo) dieną iki balsavimo pabaigos būtų įteikti rinkimų (referendumo) apylinkėms. Rinkimų (referendumo) dieną jis išduoda savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos nariams gautus užpildytus išorinius balsavimo vokus, kuriuos jie turi įteikti atitinkamoms apylinkių rinkimų (referendumo) komisijoms. Už išduotus išorinius balsavimo vokus savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos nariai turi pasirašyti P9 apskaitos formoje. Kiekvienai rinkimų (referendumo) apylinkei išduodamas perdavimo–priėmimo aktas (forma P8) (14 priedas), kuriame pažymima, kiek įteikiama tai rinkimų (referendumo) apylinkei išorinių balsavimo vokų, aktas pasirašomas, dedamas savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos antspaudas. Perdavimo–priėmimo aktą sudaro dvi dalys. Perduodant išorinius balsavimo vokus apylinkės rinkimų (referendumo) komisijai, abi perdavimo–priėmimo akto dalys baigiamos pildyti ir pasirašomos. Savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos narys pirmąją perdavimo–priėmimo akto dalį grąžina savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos pirmininkui ir praneša apie išorinių balsavimo vokų perdavimą. Antroji perdavimo–priėmimo akto dalis lieka rinkimų (referendumo) apylinkėje.
